KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 16 maj 2000

om det statliga stöd som Spanien har genomfört till förmån för företaget Asociación General Agraria Mallorquina SA (AGAMA)

[delgivet med nr K(2000) 1401]

(Endast den spanska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2000/631/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1255/1999 av den 17 maj 1999 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter [1],

efter att i enlighet med nämnda artikel ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig [2], och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

(1) Genom ett klagomål underrättades kommissionen om att Spanien hade givit statligt stöd till företaget Asociación General Agraria Mallorquina (nedan kallat AGAMA).

(2) Genom telex av den 4 december 1995 begärde kommissionen upplysningar från de spanska myndigheterna om detta stöd, och genom telex av den 7 januari 1997 påminde kommissionen därefter om sin begäran, som inte fick något svar.

(3) Genom en skrivelse av den 16 maj 1997 underrättade kommissionen den spanska regeringen om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 87.2 i fördraget avseende detta stöd.

(4) Genom skrivelser av den 14 juli 1997, den 22 april 1998, den 20 maj 1998 och den 18 mars 1999 redovisade de spanska myndigheterna sina synpunkter.

(5) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* [3]. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga.

(6) Kommissionen har inte mottagit några synpunkter från berörda parter.

II. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDET

(7) Mottagare av stödet från de spanska myndigheterna är företaget AGAMA, som är verksamt inom förädling och saluföring av mjölkprodukter på ön Mallorca (regionen Balearerna). AGAMA är det enda företag av industriell karaktär som ägnar sig åt förädling och saluföring av mjölkprodukter i ögruppen Balearerna.

(8) I augusti 1990 tillkännagav företaget AGAMA att det ställde in sina betalningar. Regionregeringen för Balearerna beslutade att ingripa genom det statliga företaget Semilla SA, efter det att företaget Inmark SA gjort en studie av AGAMA:s möjligheter till framtida lönsamhet. I denna studie föreslogs ett antal åtgärder som borde vidtas inom AGAMA för att säkerställa företagets framtida lönsamhet, bland annat en minskning av personalen, förhandlingar med företagets fordringsägare och ett kapitaltillskott.

(9) Semilla SA överförde 176 miljoner pesetas (1 057 781,30 euro) till AGAMA, vilket motsvarade 20 procent av AGAMA:s skuld till privata finansinstitut, varmed AGAMA kunde betala tillbaka 20 % av den skulden. De privata finansinstituten avstod från 706 miljoner pesetas (4 243 145,46 euro), vilket motsvarade 80 % av deras fordringar, som uppgick till sammanlagt 882 miljoner pesetas (5 300 926,76 euro).

[1] EGT L 160, 26.6.1999, s. 48.
[2] EGT C 204, 4.7.1997, s. 6.
[3] Se fotnot 2.

(10) Semilla SA överförde dessutom 272 miljoner pesetas (1 634 752,92 euro) till AGAMA, vilket motsvarade 85 % av AGAMA:s skuld till mjölkproducenter, varmed AGAMA kunde betala tillbaka 85 % av den skulden. Mjölkproducenterna avstod från i genomsnitt 15 % av sina fordringar (dvs. ungefär 47 miljoner pesetas) på sammanlagt 319 miljoner pesetas (1 917 228,61 euro). I utbyte mot betalningen av en stor del av fordringarna sålde mjölkproducenterna till Semilla SA 6 681 aktier i AGAMA för 1 700 pesetas (10,22 euro) per aktie, att jämföra med aktiens nominella värde på 10 000 pesetas (60,10 euro). Därutöver hade Semilla SA den 20 maj 1991 mot ett belopp av 1 miljon pesetas (6 010,12 euro) ingått ett avtal med företaget Paslac SA (ett privat företag som ägde aktier i AGAMA) om en option på att av Paslac SA köpa 11 674 aktier i AGAMA för 71 miljoner pesetas (426 718,59 euro), dvs. 6 081 pesetas (36,55 euro) per aktie.

(11) Den 7 maj 1991 överförde vidare Semilla SA 146 miljoner pesetas (877 477,67 euro) till AGAMA för dess rörelsekapital, med skyldighet för AGAMA att återbetala detta belopp till Semilla SA.

(12) Vid den tidpunkten bestod Semillas ägande i AGAMA av tre återbetalningspliktiga lån: 176 miljoner pesetas (1 057 781,30 euro) för betalning av skulderna till de privata finansinstituten, 272 miljoner pesetas (1 634 752,92 euro) för betalning av skulderna till mjölkproducenterna och 146 miljoner pesetas (877 477,67 euro) för AGAMA:s rörelsekapital. Dessutom hade Semilla SA lagt 11 miljoner pesetas (66 111,33 euro) på inköp av aktier och 1 miljon pesetas (6 010,12 euro) på köpoptionen. Det totala ägandet uppgick således till 606 miljoner pesetas (3 642 133,35 euro), vartill skall läggas räntor, vilket ger ett belopp av 663 miljoner pesetas (3 984 710,25 euro).

(13) Den 3 april 1992 sålde Semilla SA sina aktier och sin option på köp av aktier i AGAMA till Granjas Braut SA och Granjas Son Seat SAT för ett sammanlagt pris – inbegripet återbetalning av AGAMA:s skulder till Semilla SA – av 677 miljoner pesetas (4 068 851,65 euro). De fyra företag som visade intresse för att förvärva AGAMA var likvärdiga i fråga om betalningsförmåga, och regionregeringen för Balearerna valde det ekonomiskt sett bästa budet. Trots detta kom köparna efter att ha gjort en första avbetalning på ungefär 184 miljoner pesetas (1 105 862,27 euro) – och efter att ha utnyttjat sin option på köp av aktier i AGAMA – i ekonomiskt trångmål och kunde inte fullgöra sina betalningar till Semilla SA.

(14) Under dessa omständigheter valde Semilla SA att inte medge det uppskov med betalningen som Granjas Braut SA och Granjas Son Seat SAT hade begärt utan sade i stället upp försäljningsavtalet och utkrävde den maximala avtalsenliga straffsatsen: 30 %. Till följd av detta kunde Semilla SA återta aktierna i AGAMA. Denna transaktion medförde en räkenskapsmässig förlust för Semilla SA på 91 miljoner pesetas (546 921,02 euro).

(15) Sedan Semilla SA återförvärvat AGAMA utarbetade Ernst & Young en omstruktureringsplan där det sades att AGAMA:s ekonomiska verksamhet skulle bli lönsam om vissa åtgärder vidtogs: minskning av företagets produktionskapacitet, rationalisering av slutprodukterna (dvs. ta bort produkter med liten vinstmarginal och satsa på för företaget mer lönsamma produkter), stärkande av varumärket och sänkning av produktionskostnaderna. Enligt planen, som förelåg den 31 december 1992, skulle företaget gå med vinst från och med 1997. (I själva verket började det gå med vinst redan 1996, ett år tidigare än planerat.) Vidare överläts till regionregeringen för Balearerna, av operativa skäl, både de aktier i AGAMA som Semilla SA innehade och de skulder som AGAMA hade till Semilla SA.

(16) I september 1994 beslutade regionregeringen för Balearerna om ett kapitaltillskott på 548 miljoner pesetas (3 293 546,33 euro), varav 213 miljoner pesetas (1 280 155,78 euro) i form av nytt kapital och 335 miljoner pesetas (2 013 390,55 euro) i form av omvandling till eget kapital av den skuld som AGAMA ådragit sig gentemot Semilla SA och som sedermera överlåtits till regionregeringen för Balearerna.

(17) Övriga innehavare av aktier i AGAMA (dvs. mjölkproducenterna), vilka kontrollerade 3 % av kapitalet, medverkade också till kapitaltillskottet (med omkring 16 miljoner pesetas, eller 96 161,94 euro).

(18) Dessutom erhöll AGAMA i juni 1994 ett lån från finansinstitutet La Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona (nedan kallat La Caixa) på 500 miljoner pesetas (3 005 060,52 euro) med solidarisk borgen från den balearíska regionregeringens sida. Detta lån slutbetalades i mars 1998. De spanska myndigheterna har tillhandahållit ett intyg varigenom regionregeringens finansdepartement åtog sig att kräva in beloppet från AGAMA om borgen utnyttjades. Vidare tog AGAMA under denna period andra lån från privata finansinstitut, utan statlig borgen, till ett belopp av omkring 300 miljoner pesetas (1 803 036,31 euro). Dessa lån hade slutbetalats i juni 1999.

(19) De spanska myndigheterna har beräknat stödinslaget i detta borgensåtagande i överensstämmelse med vad som fastställs i punkt 38 i kommissionens meddelande [4]. Inslaget av statligt stöd i borgensåtagandet motsvarar skillnaden mellan den räntesats som AGAMA skulle ha betalat för lånet på den fria marknaden (mellan 12 % och 9,25 %) och den räntesats som företaget i verkligheten betalade (MIBOR plus 0,5 %), dvs. en skillnad på cirka 0,95 procentenheter.

[4] EGT C 307, 13.11.1993, s. 3.

(20) AGAMA:s skulder utgjordes av ett lån på 500 miljoner pesetas (3 005 060,52 euro) med statlig borgen samt andra lån utan borgen på 300 miljoner pesetas (1 803 036,31 euro). Av skulderna avsåg 580 miljoner pesetas (3 485 870,21 euro) återställande av företagets rörelsekapital genom betalning av de skulder som Granjas Braut och Granjas Son Seat SAT ådragit sig som ägare av AGAMA, medan 205 miljoner pesetas (1 232 074,81 euro) avsåg ersättning till arbetstagare med anledning av personalnedskärningarna. Denna totalkostnad på 785 miljoner pesetas (4 717 945,02 euro) motsvarar kostnaderna för den omstruktureringsplan som beskrivs i punkt 15.

(21) AGAMA har minskat antalet anställda avsevärt (från 244 år 1990 till 51 år 1997) och har sänkt sin mjölkproduktionskapacitet med 30 % (från 35 miljoner liter 1990 till 22 miljoner liter 1996). Följande fakta föreligger:

a) Man har helt slutat att producera pastöriserad mjölk, varav man tidigare kunde producera 15,5 miljoner liter per år; de maskiner som tagits bort har inte ersatts.

b) Man har helt slutat att producera steriliserad mjölk på glasflaska, varav man tidigare kunde producera 15 miljoner liter per år.

c) Man har bytt ut två förpackningsmaskiner av modell UHT TBA-300 från Tetra Pak mot en enda maskin av bättre kvalitet, vars kapacitet dock är mindre än summan av de båda gamla maskinernas.

(22) Under 1996 började AGAMA att gå med vinst (en mycket liten sådan), och år 1998 var vinsten uppe i så mycket som 173 097 000 pesetas (1 040 333,92 euro). Rörelseresultatet var 93 743 000 pesetas (563 406,78 euro) år 1996, 6 212 000 pesetas (37 334,87 euro) år 1997 och 178 260 000 pesetas (1 071 364,18 euro) år 1998. Omsättningen var 2 093 miljoner pesetas (12 579 183,35 euro) år 1996, 1 814 miljoner pesetas (10 902 359,57 euro) år 1997 och 1 903 miljoner pesetas (11 437 260,35 euro) år 1998. I slutet av 1996 såldes företaget till högstbjudande efter en offentlig budgivning där fyra privata företag deltog.

(23) AGAMA beviljades anstånd med betalningen av socialförsäkringsavgifter till den spanska försäkringskassan (Tesorería de la Seguridad Social) genom resolutioner av den 11 maj 1992 och den 3 juni 1994. Företaget betalade ränta till lagenlig räntesats för detta anstånd, och skulden avbetalades genom 60 månatliga avbetalningar, den sista i juni 1999.

(24) Eftersom inget svar hade inkommit från de spanska myndigheterna inledde kommissionen det förfarande som anges i artikel 88.2 i fördraget och ifrågasatte därvidlag dels den borgen som regionregeringen för Balearerna ställt för AGAMA:s lån i La Caixa, dels det kapitaltillskott som staten gjort genom det statliga företaget Semilla SA, dels statens övertagande av finansinstituts och andra kreditinstituts fordringar på AGAMA, och dels det anstånd med skuldbetalning som försäkringskassan beviljat. Kommissionen ansåg att alla de belopp som de offentliga myndigheterna beviljat AGAMA utgjorde statligt stöd såvida inte de spanska myndigheterna kunde bevisa motsatsen, och bad därför dessa myndigheter att lämna mer precisa uppgifter om antal och belopp.

III. KOMMENTARER FRÅN SPANIEN

(25) De spanska myndigheterna svarade att skälet till att de inte hade anmält stödåtgärderna till kommissionen var att de ansåg att det inte rörde sig om statligt stöd utan i stället om något som kunde jämställas med en privat investerares agerande. Enligt deras åsikt hade regionregeringen för Balearerna förvaltat AGAMA på ett sätt som gjort det möjligt att uppnå utomordentliga resultat.

(26) I maj 1991, efter det att AGAMA ställt in sina betalningar, och med tanke på de sociala återverkningarna av det beslutet (huvuddelen av mjölkbönderna på ön sålde sin mjölkproduktion till AGAMA), beslutade Semilla SA – bistått av företaget Inmark SL, med förvaltning av företag som sitt specialområde – att gå in som ägare i AGAMA och genomföra de åtgärder som föreslagits i en studie gjord av Inmark SL i syfte att säkerställa AGAMA:s framtida lönsamhet.

(27) I april 1992 sålde Semilla SA sina aktier i AGAMA till Granjas Braut och Granjas Son Seat SAT till ett pris som något översteg det investerade kapitalbeloppet. Senare kunde de båda köparna inte fullgöra sina betalningar till Semilla SA, som då sade upp avtalet och avkrävde köparna den maximala avtalsenliga straffsatsen. Denna transaktion medförde för Semilla SA en räkenskapsmässig förlust på 91 miljoner pesetas (546 921,02 euro). Trots detta anser de spanska myndigheterna att Semilla SA agerade på motsvarande sätt som en privat fordringsägare som försöker minimera sina förluster. Eftersom skulden uppgick till ungefär 500 miljoner pesetas (3 005 060,52 euro) hade Semilla SA i själva verket drabbats av mycket större förluster om man inte hade sagt upp avtalet.

(28) När Semilla SA hade återförvärvat AGAMA var statens avsikt att sanera företaget för att sedan sälja det till den privata sektorn för ett så högt pris som möjligt och därmed uppnå ett tillfredsställande resultat. Staten beslutade att ett kapitaltillskott skulle göras. Även övriga ägare av aktier i AGAMA bidrog till detta kapitaltillskott. De spanska myndigheterna anser att detta kapitaltillskott visar att staten agerade på samma sätt som en privat investerare skulle ha gjort.

(29) AGAMA fick ett lån på 500 miljoner pesetas (3 005 060,52 euro) med solidarisk borgen från regionregeringen för Balearerna, ett lån som slutbetalades i mars 1998. Under den perioden tog företaget dessutom lån i privata finansinstitut, utan statlig borgen, till ett belopp av omkring 300 miljoner pesetas (1 803 036,31 euro), vilka hade slutbetalats i juni 1999. Enligt de spanska myndigheterna var dessa skulder nödvändiga för omstruktureringen av företaget.

(30) Kommissionen anser förvisso att dessa åtgärder utgör statligt stöd, men de spanska myndigheterna menar, på följande grunder, att åtgärderna uppfyller de kriterier som kommissionen ställt upp för omstruktureringsstöd:

a) När det gäller kriteriet att företaget åter skall bli lönsamt utarbetade Ernst & Young en omstruktureringsplan med alla nödvändiga uppgifter, vilken genomfördes fullständigt. På mycket kort tid kunde AGAMA åter bli lönsamt. Bevis för detta är det faktum att AGAMA i slutet av 1996 såldes till den högstbjudande privata aktören vid en offentlig budgivning med fyra deltagare.

b) När det gäller kriteriet att konkurrensen inte får snedvridas genomfördes en permanent minskning med 30 % av produktionskapaciteten, liksom en personalnedskärning. Dessutom sålde AGAMA inte vid något tillfälle sina produkter till ett pris som låg under produktionskostnaden.

c) När det gäller kriteriet att stödet skall stå i proportion till kostnaderna för och fördelarna med omstruktureringen utgör de berörda stödåtgärderna en ”de minimis”-plan och har således inte genererat någon överskottslikviditet, vilket kan utläsas ur företagets balansräkning. Vidare användes stödet inte till att minska företagets finansiella kostnader, något som framgår av det faktum att balansräkningen visade skulder på 800 miljoner pesetas (4 808 096,84 euro). Dessutom beviljade privata finansinstitut AGAMA lån till ett belopp av ungefär 300 miljoner pesetas (1 803 036,31 euro), utan statlig borgen.

d) Omstruktureringsplanen genomfördes fullständigt. Skälet till att den inte anmäldes till kommissionen var att de spanska myndigheterna ansåg att det inte rörde sig om statligt stöd.

(31) När det gäller den klagandes påstående att AGAMA skulle ha dragit fördel av det statliga stödet genom att sälja sina produkter till priser som låg under produktionskostnaderna har de spanska myndigheterna företett försäljningsfakturor från AGAMA som visar att så aldrig har varit fallet. Trots detta är det möjligt att enskilda detaljhandlare från tid till annan har sålt produkter till priser som legat under produktionskostnaden. Ett sådant agerande kan dock inte läggas AGAMA till last utan hänför sig i stället till detaljhandlarnas affärsstrategier. En jämförelse mellan AGAMA och andra aktörer med avseende på det genomsnittliga försäljningspriset för mjölk ger vid handen att AGAMA inte säljer sina produkter till priser som ligger under produktionskostnaderna.

(32) Statens ingripande gentemot AGAMA gynnade även mjölkproducenterna i så måtto att dessa fick möjlighet att även fortsättningsvis få sin mjölk förädlad och saluförd, något som annars kunde ha blivit svårt med tanke på att Mallorca är en ö och att det följaktligen inte finns någon möjlighet att till konkurrenskraftiga priser leverera mjölken till grannregionerna.

(33) När det gäller anståndet med betalningen till försäkringskassan beviljades AGAMA anstånd med betalningen av socialförsäkringsavgifterna genom beslut av den 11 maj 1992 och den 3 juni 1994, vilka grundade sig på de genom kungligt dekret 1937/1995 godkända allmänna bestämmelserna om uppbörd inom och resurser för socialförsäkringssystemet. Enligt artikel 40 i dessa bestämmelser kan nämligen ett företag som är skyldigt att betala socialförsäkringsavgifter, men som på grund av sin ekonomiska situation inte kan fullgöra den skyldigheten, efter begäran beviljas tillstånd att senarelägga eller dela upp betalningen, både innan och efter det att ett exekutionsförfarande har inletts. Anstånd beviljas i alla de fall där en begäran har inkommit och villkoren enligt gällande regler är uppfyllda. Försäkringskassan ingår denna typ av avtal om betalningsanstånd för att kunna vara säker på att få sina fordringar betalda. I det aktuella fallet av beviljat anstånd har ränta till lagenlig räntesats betalats.

IV. BEDÖMNING AV STÖDET

Artikel 87.1 i fördraget

(34) Enligt artikel 37 i förordning (EG) nr 1255/1999 gäller artiklarna 87 och 88 i fördraget för produktion av och handel med de produkter som anges i artikel 1 i den förordningen.

(35) Enligt artikel 87.1 i fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

(36) Handeln med mjölk mellan övriga gemenskapen och Spanien är betydande, vilket innebär att stödåtgärderna i fråga kan påverka handeln med denna produkt mellan medlemsstaterna och snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen genom att ge företaget AGAMA fördelar.

Stödåtgärder till förmån för AGAMA

Första perioden

(37) Under den första perioden (augusti 1990 till april 1992) ingrep staten till förmån för AGAMA genom det statliga företaget Semilla SA, som till AGAMA överförde 176 miljoner pesetas (1 057 781,30 euro) avseende AGAMA:s skuld till finansinstitut. Dessa institut avstod från 706 miljoner pesetas (4 243 145,46 euro), vilket motsvarade 80 % av deras fordringar på sammanlagt 882 miljoner pesetas (5 300 926,76 euro).

(38) Semilla SA överförde dessutom till AGAMA ett belopp av 272 miljoner pesetas (1 634 752,92 euro), vilket motsvarade 85 % av AGAMA:s skulder till mjölkproducenter, vilka avstod från i genomsnitt 15 % av sina sammanlagda fordringar på 319 miljoner pesetas (1 917 228,91 euro). Semilla SA köpte vidare 6 681 aktier i AGAMA av mjölkproducenterna till ett mycket

förmånligt pris, 1 700 pesetas eller 10,22 euro per aktie, att jämföra med ett nominellt värde på 10 000 pesetas (60,10 euro), dvs. till en totalkostnad av omkring 11 miljoner pesetas (66 111,33 euro), och ingick mot ett belopp av 1 miljon pesetas (6 010,12 euro) ett avtal om option på köp av 11 674 aktier till lösenpriset 71 miljoner pesetas (426 718,59 euro).

(39) Semilla SA gav AGAMA ett kapitaltillskott på 146 miljoner pesetas (877 477,67 euro).

(40) Slutligen sålde Semilla SA i april 1992 sina aktier i AGAMA jämte köpoptionen till Granjas Braut och Granjas Son Seat SAT för 677 miljoner pesetas (4 068 851,65 euro), vilket översteg statens kapitalbidrag till AGAMA.

(41) Statens ingripande till förmån för AGAMA under perioden medförde ingen ekonomisk kostnad för staten utan tvärtom en vinst om 71 miljoner pesetas (426 718,59 euro) efter 20 månaders tid på en investering om 606 miljoner pesetas (3 642 133,35 euro).

(42) De spanska myndigheterna anser att statens ingripande till förmån för AGAMA kan jämställas med en privat investerares agerande. Före ingripandet hade en extern konsult gjort en lönsamhetsstudie av det berörda företaget, och resultatet av ingripandet blev en ekonomisk vinst för statens del.

(43) Enligt kommissionens meddelande till medlemsstaterna om statliga myndigheters ägande i företag (EG-Bulletinen 9-1984) föreligger statligt stöd när staten tillför nytt kapital till ett företag på villkor som inte skulle vara acceptabla för en privat investerare som arbetar under normala förhållanden i en marknadsekonomi. Så är fallet när det berörda företagets ekonomiska situation och i synnerhet strukturen på och volymen av dess skulder är sådana att det inte förefaller berättigat att förvänta sig normal avkastning (i form av aktieutdelning eller värdestegring) på investerat kapital inom rimlig tid.

(44) Med tanke på det ekonomiska läget för AGAMA är det mycket osannolikt att företaget skulle ha kunnat erhålla kapitaltillskott på kapitalmarknaden, eftersom inget privat företag skulle ha fattat beslut om en sådan kapitaltillförsel på grundval av de förutsebara vinstmöjligheterna för AGAMA.

(45) Kommissionen anser att staten vid den tidpunkten inte kunde räkna med att ingripandet skulle leda till vinst eftersom man då saknade detaljerade prognoser (lönsamhetsstudien innehåller inga sifferuppgifter om företagets framtida finanser utan bara råd om vilka åtgärder som bör vidtas för att AGAMA åter skall bli lönsamt). Att företaget såldes för ett pris som förefaller överstiga kostnaden för ingripandet innebär inte att ingripandet förlorar sin karaktär av stöd, i synnerhet inte som försäljningen längre fram, efter det att försäljningsavtalet sagts upp, ledde till betydande förluster för staten.

(46) Följaktligen anser kommissionen att statens ingripande till förmån för AGAMA under den första perioden (augusti 1990 till april 1992) inte kan jämställas med en privat investerares agerande utan i stället utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget. Vidare anser kommissionen att beloppet för dessa stödåtgärder uppgår till 100 % av beloppet för de lån som Semilla S.A, gav AGAMA, på 176 miljoner pesetas respektive 272 miljoner pesetas, samt till 100 % av kapitaltillskottet på 146 miljoner pesetas, och således att stödbeloppet får anses vara 594 miljoner pesetas (3 570 011,90 euro).

Andra perioden

(47) Under den andra perioden kom köparna av AGAMA efter att ha gjort en första avbetalning (på omkring 184 miljoner pesetas, eller 4 068 851,65 euro) i ekonomiskt trångmål och kunde inte fullgöra sina till försäljningen knutna ekonomiska åtaganden (uppgående till omkring 486 miljoner pesetas, eller 2 920 918,83 euro) gentemot Semilla SA. Under dessa omständigheter valde Semilla SA att säga upp försäljningsavtalet och återta sina aktier i AGAMA, vilket medförde en ekonomisk förlust för Semilla SA på 91 miljoner pesetas (546 921,02 euro). Förlusten hade blivit mycket större om Semilla SA inte hade sagt upp avtalet. Med avseende på detta agerande, vars syfte var att minimera skadan för staten, kan Semilla SA jämställas med en privat investerare som ställd inför yttre svårigheter väljer det minst kostsamma alternativet.

(48) På grund av den misslyckade försäljningen kom AGAMA, efter det att staten återförvärvat företaget, i ekonomiskt trångmål. Därför utarbetades och genomfördes en omstruktureringsplan som syftade till att minska och modernisera företagets förvaltning och produktion.

(49) I detta sammanhang beslutade man om ett kapitaltillskott på 548 miljoner pesetas (3 293 546,33 euro). Staten tillförde 213 miljoner pesetas (1 280 155,78 euro) och godkände i fråga om återstoden (335 miljoner pesetas, eller 2 013 390,55 euro) en omvandling till eget kapital av en skuld som AGAMA ådragit sig gentemot Semilla SA (för betalning av skulder till mjölkproducenter på omkring 272 miljoner pesetas (1 634 752,92 euro) och till finansinstitut på omkring 176 miljoner

pesetas (1 057 781,30 euro), efter det att dessa fordringsägare avstått från återstoden av sina fordringar). Eftersom kommissionen anser att stödinslaget i de lån som AGAMA fick 1990 är 100 % av beloppet kan denna omvandling dock inte betraktas som något nytt stöd.

(50) Övriga ägare av aktier i AGAMA (vilka kontrollerade omkring 3 % av kapitalet) medverkade i förhållande till sitt aktieinnehav (omkring 16 miljoner pesetas, eller 96 161,94 euro) också till kapitaltillskottet i samma utsträckning som staten. Kapitaltillskottet gjordes med syftet att sanera företaget för att därefter åter sälja det till den privata sektorn med tillfredsställande avkastning.

(51) Det faktum att alla privata ägare av aktier i företaget medverkade till kapitaltillskottet på samma villkor som staten skulle kunna motivera att man betraktade statens agerande som jämställbart med en privat investerares. Med tanke på de privata aktieägarnas ringa andel i företaget kan man dock betrakta tillskottet till företaget av statligt kapital som statligt stöd, och tillskottet bör bedömas därefter.

(52) Regionregeringen för Balearerna gick i borgen för ett lån på 500 miljoner pesetas (3 005 060,52 euro) som finansinstitutet La Caixa ([5]) gav AGAMA i juni 1994 och som slutbetalades i mars 1998. Detta borgensåtagande utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget. Genom en skrivelse till medlemsstaterna, SG(89) D/4328 av den 5 april 1989 ([6]), hade kommissionen i själva verket redan tidigare framhållit att alla borgensåtaganden från statens sida omfattades av artikel 87.1 i fördraget.

(53) Genom nämnda skrivelse redovisade kommissionen dessutom sin avsikt att godta bara sådana borgensåtaganden för vilka enligt det motsvarande avtalet specifika villkor måste vara uppfyllda för att borgen skulle kunna utnyttjas, villkor som skulle kunna innebära exempelvis att det av borgensåtagandet gynnade företaget obligatoriskt skulle försättas i konkurs eller att något liknande förfarande skulle genomföras. Härvidlag åtog sig regionregeringen för Balearerna att från AGAMA återkräva de av borgen omfattade beloppen om denna utnyttjades. Därmed kan det anses att det berörda kriteriet var uppfyllt.

Anståndet med betalningarna till försäkringskassan

(54) Vidare beviljades AGAMA anstånd med betalningen av sina socialförsäkringsavgifter till försäkringskassan. I samband med detta anstånd togs ränta ut till lagenlig räntesats, och skulden har betalats genom 60 månatliga avbetalningar, den sista i juni 1999.

(55) Den allmänna spanska socialförsäkringslagen erbjuder möjlighet att bevilja anstånd med eller uppdelning av betalningen av skulder avseende socialförsäkringsavgifter eller ränta på sådana avgifter. Till skulder för vilka anstånd beviljats läggs dröjsmålsränta.

(56) Försäkringskassan kan bevilja anstånd med eller uppdelning av betalningen av socialförsäkringsskulder. Kassan agerar då i egenskap av en offentlig fordringsägare som i likhet med en privat fordringsägare försöker inkassera sina fordringar och för det ändamålet ingår ett avtal med gäldenären enligt vilket betalningen av de samlade skulderna slås ut över tiden eller delas upp, detta med syftet att förbättra gäldenärens möjligheter att betala sina skulder. Den ränta som normalt tas ut på denna typ av skulder är avsedd att kompensera fordringsägaren för den skada han lider på grund av gäldenärens försenade betalning av skulden; det rör sig således om dröjsmålsränta (se Europeiska gemenskapernas domstols dom av den 29 april 1999 i mål C-342/96, Spanien mot kommissionen ([7])).

(57) Enligt de spanska myndigheternas uppgifter beviljas anstånd med eller uppdelning av socialförsäkringsskulder alltid de gäldenärer som begär detta i förväg och vilkas ekonomiska situation gör att de inte kan betala sina skulder, förutsatt att villkoren enligt gällande lagstiftning är uppfyllda. Alla företag med likviditetsproblem får liknande villkor. Försäkringskassan godtar sådana lösningar för att kunna vara säker på att få in sina fordringar.

(58) Om den myndighet som ansvarar för uppbörd av socialförsäkringsavgifterna efter eget gottfinnande beviljar ett företag särskilda villkor för betalningen av dessa avgifter, utgör detta självklart statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget, om företaget med avseende på ekonomiska fördelar inte skulle ha kunnat få jämförbara betalningsvillkor av en privat fordringsägare som befann sig i samma situation gentemot företaget som den uppbördsansvariga myndigheten (se domstolens dom av den 29 juni 1999 i mål C-256/97, Déménagements-Manutention Transport SA ([8])).

(59) Kommissionen har emellertid kunnat konstatera att försäkringskassan tack vare sitt agerande, dvs. genom att slå ut betalningarna över tiden, har kunnat inkassera hela sin fordran plus ränta, eftersom slutbetalning därav ju skedde i juni 1999.

(60) Således har försäkringskassan agerat på motsvarande sätt som en privat fordringsägare som försöker driva in en fordran. Följaktligen finner kommissionen att det aktuella anståndet för AGAMA med betalningen av företagets skuld till försäkringskassan och uttaget av ränta till lagenlig räntesats i samband med detta anstånd inte utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget.

([5]) Utan inverkan på typen av lån från La Caixa.
([6]) Skrivelsen till medlemsstaterna SG (89) D/4327 av den 5 april 1989 har sedermera ersatts av kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier (EGT C 71, 11.3.2000, s. 14).

([7]) REG 1999, s. I-2459.
([8]) REG 1999, s. I-3913.

Möjliga undantag från reglerna i artikel 87 i fördraget

(61) Det finns undantag från den i artikel 87.1 i fördraget redovisade principen om att statligt stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden.

(62) Enligt artikel 87.3 c kan stöd anses som förenligt med den gemensamma marknaden om det är avsett att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

(63) Den aktuella stödordningen bör bedömas mot bakgrund av just den bestämmelsen.

Bedömning av de genomförda statliga stödåtgärderna

Tillämpliga regler vid bedömningen av stödåtgärderna

(64) De statliga ingripandena till förmån för AGAMA under den första perioden i form av kapitaltillskott, övertagande av AGAMA:s skulder och förvärv av aktier samt under den andra perioden i form av kapitaltillskott och borgen utgör statligt stöd. Därför har kommissionen undersökt om detta stöd uppfyller de kriterier som kommissionen har ställt upp för denna typ av stöd.

(65) Enligt punkt 101 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ([9]), vilka är i kraft sedan den 9 oktober 1999, skall kommissionen för varje stöd avsett för undsättning och omstrukturering som givits i strid med bestämmelserna i artikel 88.3 i fördraget bedöma om stödet i fråga är förenligt med den gemensamma marknaden enligt de riktlinjer som gällde då stödet gavs.

(66) Innan de ovannämnda riktlinjerna trädde i kraft fanns de tillämpliga bestämmelserna samlade i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till att undsätta och omstrukturera företag i svårigheter ([10]), vilka var i kraft från den dag då de offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, dvs. den 23 december 1994. I sin skrivelse av den 16 maj 1997 hänvisade kommissionen till dessa riktlinjer eftersom de vid den tidpunkten var i kraft och eftersom kommissionen då, i avsaknad av svar från de spanska myndigheterna, inte kände till alla statliga stödåtgärder som genomförts till förmån för AGAMA eller belopp och tidpunkter för dessa.

(67) Emellertid hade alla stöden till AGAMA givits tidigare än så. När de gavs tillämpade kommissionen inom jordbrukssektorn, genom analogi ([11]), de principer som fanns samlade i stycke 228 i den åttonde rapporten om konkurrenspolitiken ([12]), nämligen för det första att stödet skulle vara direkt underordnat genomförandet av ett omstrukturerings- eller omställningsprogram som gjorde det möjligt att åter göra den berörda produktionen konkurrenskraftig på lång sikt och för det andra att stödbeloppet skulle begränsas till vad som var absolut nödvändigt för att säkerställa det berörda företagets balans under den övergångsperiod som måste förflyta innan programmet gav resultat, en period som måste uttryckligen preciseras.

(68) Principen om den enda stödåtgärden (första och enda gången) existerade ännu inte. Därför kan kommissionen bedöma de båda statliga ingripandena till förmån för AGAMA separat. Dessutom bör det framhållas att de ekonomiska svårigheter som Granjas Braut SA och Granjas Son Seat SAT drabbades av och deras oförmåga att slutföra köpet av AGAMA inte kan läggas AGAMA till last och att AGAMA inte heller lätt hade kunnat förutse denna utveckling.

Bedömning av stödåtgärderna

(69) När det gäller det första statliga ingripandet till förmån för AGAMA hade en extern konsult gjort en lönsamhetsstudie och föreslagit lämpliga åtgärder, nämligen en avsevärd personalnedskärning, förhandlingar med fordringsägarna om företagets skulder – vilka sedermera ledde till att en betydande del av skulderna efterskänktes – och tillskott till företaget av statligt kapital. Dessa åtgärder vidtogs också, och tack vare detta kunde företaget åter bli lönsamt och efter 20 månader säljas till ett pris som översteg beloppet för det statliga ingripandet. Allt detta gör det rimligt att anse att en omstruktureringsprocess inleddes.

(70) Det statliga ingripandet medförde ingen ekonomisk kostnad alls för staten utan genererade i stället en vinst på 71 miljoner pesetas (426 718,59 euro). I själva verket uppgick statens ägande i AGAMA, som senare såldes för 677 miljoner pesetas (4 068 851,65 euro), till sammanlagt 663 miljoner pesetas (3 984 710,25 euro), nämligen 606 miljoner pesetas (3 642 133,35 euro) plus ränta, och bestod av följande delar: ett lån på 176 miljoner pesetas (1 057 781,30 euro) avsett för betalning av skulder till privata finansinstitut och ett på 272 miljoner pesetas (1 634 752,92 euro) avsett för betalning av skulder till mjölkproducenter samt tillskottet på 146 miljoner pesetas (877 477,67 euro) till AGAMA:s rörelsekapital. Till detta kom 11 miljoner pesetas (66 111,33 euro) för köpet av aktier och 1 miljon pesetas (6 010,12 euro) för köpoptionen. Om man sätter stödinslaget i vart och ett av lånen till 100 % av stödbeloppet (med tanke på den besvärliga situationen för AGAMA då de beviljades) och om man till detta lägger kapitaltillskottet, kommer man fram till ett totalt stödbelopp på 594 miljoner pesetas (3 570 011,90 euro).

([9]) EGT C 288, 9.10.1999, s. 2.
([10]) EGT C 368, 23.12.1994, s. 12.
([11]) Precedensfall: Kommissionens beslut 93/133/EEG (EGT L 55, 6.3.1993, s. 54), bekräftat genom domstolens dom av den 14 september 1994 i mål C-42/93, Spanien mot kommissionen (Rec. 1994, s. I-4175), och kommissionens beslut 94/343/EG (EGT L 154, 21.6.1994, s. 37).
([12]) Europeiska gemenskapernas konkurrensrätt, volym II: Regler tillämpliga på statligt stöd (läget i december 1989), s. 153.

(71) Allt detta gör att stödet till AGAMA i samband med det första statliga ingripandet uppfyller de kriterier som kommissionen tillämpade på den berörda typen av stöd vid den tidpunkt då stödet gavs.

(72) När det gäller det andra statliga ingripandet lyckades man tack vare den genomförda omstruktureringsplanen inom rimlig tid åter göra företaget långsiktigt lönsamt. Detta framgår av att företaget gick med en mindre vinst redan 1996 och år 1998 gjorde en så stor vinst som 173 097 000 pesetas (1 040 333,92 euro), liksom av att flera privata investerare visade intresse för att köpa företaget, som slutligen såldes till den högstbjudande privata aktören i slutet av 1996. Försäljningen skedde genom vederbörligen utannonserad offentlig budgivning utan villkor, och saknade således helt inslag av statligt stöd.

(73) Vidare begränsades stödbeloppet till vad som var absolut nödvändigt för att säkerställa företagets balans, något som framgår av dess balansräkning, och stödet stod i proportion till kostnaderna för och fördelarna med omstruktureringen. Dessutom utnyttjades stödmedlen varken för att finansiera några nya investeringar avsedda för annat än omstruktureringen eller för att i otillbörlig grad minska företagets finansiella kostnader.

(74) Staten bidrog till omstruktureringsplanen dels genom att gå i borgen för ett lån på 500 miljoner pesetas (3 005 060,52 euro) som företaget tecknade, dels genom att i egenskap av aktieägare skjuta till kapital till ett belopp av 213 miljoner pesetas (1 280 155,78 euro). En del av kapitaltillskottet bestod i att en skuld på 335 miljoner pesetas (2 013 390,55 euro) omvandlades till eget kapital. Denna omvandling kan emellertid inte betraktas som nytt stöd eftersom kommissionen anser att stödinslaget i lånen till AGAMA år 1990 uppgick till 100 % av lånebeloppen.

(75) Företaget självt bidrog, utöver de privata aktieägarnas kapitaltillskott (16 miljoner pesetas), till omstruktureringsplanen genom två lån i finansinstitut. Det ena lånet, på 500 miljoner pesetas (3 005 060,52 euro), omfattades av statlig borgen medan det andra, på 300 miljoner pesetas (1 803 036,31 euro), saknade sådan borgen. Företaget har slutbetalat båda lånen, i mars 1998 respektive i juni 1999.

(76) Kostnaderna för omstruktureringen av AGAMA avser främst utbetalning av ersättning till arbetstagare på 205 miljoner pesetas (1 232 074,81 euro) och återställande av rörelsekapitalet genom betalning av de skulder, till ett belopp av 580 miljoner pesetas (3 485 870,21 euro), som den förre ägaren (Granjas Baut SA och Granjas Son Seat SAT) ådrog sig innan staten tog över företaget.

(77) Således anser kommissionen att en jämförelse mellan det sammanlagda värdet av de statliga stödåtgärderna till förmån för AGAMA och kostnaderna för omstruktureringen ger vid handen att stödet stod i proportion till omstruktureringskostnaden och att företaget på ett adekvat sätt bidrog till sin omstrukturering.

(78) Följaktligen uppfyller även stödet till AGAMA i samband med det andra statliga ingripandet de kriterier som kommissionen tillämpade på den berörda typen av stöd vid den tidpunkt då stödet gavs.

(79) Dessutom bör det framhållas att statens ingripanden gentemot AGAMA gynnade även mjölkproducenterna, som tack vare ingripandena fick fortsatta möjligheter att få sin mjölk förädlad och saluförd, något som annars hade kunnat bli svårt med tanke på att Mallorca är en ö och att det följaktligen inte finns någon möjlighet att till konkurrenskraftiga priser transportera mjölken till grannregionerna. Det faktum att det rör sig om en ö gör också att företaget alltid kan räkna med att få avsättning för sina mjölkprodukter trots att sektorn som helhet har överkapacitet.

(80) Slutligen bör det framhållas att AGAMA, trots att de kriterier som kommissionen tillämpade när stödåtgärderna genomfördes inte medförde någon skyldighet för företaget att vidta åtgärder för att i görligaste mån mildra de ogynnsamma konsekvenser som stödåtgärderna kunde få för dess konkurrenter, likväl agerade i den riktningen genom att avsevärt minska sin produktionskapacitet (med 30 %) och sin personalstyrka (från 244 till 51 anställda). Dessutom framgår det av de handlingar som de spanska myndigheterna har tillhandahållit att AGAMA inte sålde sina produkter till priser som låg under produktionskostnaderna.

V. **BESLUT**

(81) Kommissionen finner att Spanien genomförde de berörda stödåtgärderna i strid med bestämmelserna i artikel 88.3 i fördraget. Trots detta anser kommissionen att det stöd som avsåg omstruktureringen av AGAMA uppfyllde de kriterier som kommissionen tillämpade på den berörda typen av stöd vid den tid då stödåtgärderna genomfördes och att dessa åtgärder således kan omfattas av det undantag som avses i artikel 87.3 c i fördraget, i så måtto nämligen som åtgärderna avsåg att underlätta utvecklingen av den berörda sektorn utan att påverka handeln i negativ riktning i en omfattning som skulle strida mot det gemensamma intresset.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De statliga stödåtgärder som Spanien har genomfört till förmån för företaget Asociación General Agraria Mallorquina SA är förenliga med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Konungariket Spanien.

Utfärdat i Bryssel den 16 maj 2000.

På kommissionens vägnar
Franz FISCHLER
Ledamot av kommissionen